

Kulturminister Per Stig Møller
Nybrogade 2
1203 Kbh. K

Forslag til principielle ændringer af dansk retskrivning til offentliggørelse i Retskrivningsordbogen 2012.

Med henvisning til

- Lov om dansk retskrivning (LOV nr 332 af 14/05/1997) § 1 (retskrivningsloven)
- Lov om Dansk Sprognævn (LOV nr 320 af 14/05/1997) § 2 (sprognævnsløven)
- Bekendtgørelse om Dansk Sprognævns virksomhed og sammensætning. (BEK nr 178 af 09/03/2009) (sprognævnsbekendtgørelsen)

henvender vi os hermed for at bede om ministerens godkendelse af vedlagte principielle ændringer af dansk retskrivning.

Ifølge retskrivningsloven fastlægges retskrivningen af Dansk Sprognævn og offentliggøres i Dansk Sprognævns retskrivningsordbog. Nævnet skal i sit normeringsarbejde tage udgangspunkt i to principper: traditionsprincippet og sprogbrugsprincippet. Efter traditionsprincippet ligger stavemåderne af det eksisterende ordforråd principielt fast, bortset fra justeringer som følge af sprogbrugsprincippet ifølge hvilket ord og ordformer i dansk skrives i overensstemmelse med den praksis som følges i gode og sikre sprogbruges skriftlige sprogbrug.

I henhold til sprognævnsløven kan nævnet i forbindelse med udgivelse af nye udgaver af Retskrivningsordbogen på egen hånd foretage ændringer og ajourføringer af **ikkeprincipiel** karakter, hvorimod ændringer af **principiel** karakter kræver godkendelse af kulturministeren efter indhentet udtalelse fra undervisningsministeren. Dansk Sprognævns repræsentantskab skal ifølge sprognævnsbekendtgørelsen behandle sager om ændringer af retskrivningen. Repræsentantskabet tager endvidere stilling til om en ændring er af principiel karakter.

Af bemærkningerne til sprognævnsløven fremgår det at man ved ændringer af principiel karakter forstår mere gennemgribende eller systematiske ændringer, og som eksempler nævnes: forslag til indførelse af ny tegnsætning, afskaffelse af stumme h'er og d'er, genindførelse af store bogstaver i navneord, konsekvent fordanskning af fremmedords stavning eller ændring af endelsen *-tion/-sion* til *-sjon* – eller endelsen *-ium* til *-ie* (i fx gymnasium og planetarium).

Om de ikkeprincipielle ændringer oplyses det i bemærkningerne at Sprognævnet efter loven har bemyndigelse til at foretage justeringer af enkeltords

stavemåde og bøjningsformer samt ændringer der ikke er gennemgribende eller systematiske.

Den nu gældende Retskrivningsordbog af 2001, som afløste udgaven af 1996, er den første autoriserede retskrivningsordbog som udkom efter vedtagelsen af retskrivningsloven i maj 1997. Da 2001-ordbogen ikke indeholdt nogen principielle ændringer, har vi ikke nogen etableret praksis for hvordan processen om de principielle ændringer i retskrivningen håndteres. Nævnet har derfor valgt følgende fremgangsmåde:

Redaktionen af ordbogen blev intensiveret fra og med 2007. Det daværende arbejdsudvalg nedsatte i 2007 en følgegruppe bestående af nævnets formand Niels Davidsen-Nielsen samt to medlemmer af arbejdsudvalget (seniorredaktør Henrik Lorentzen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, og lektor Eva Skafte Jensen, Roskilde Universitet) som på arbejdsudvalgets og repræsentantskabets vegne skulle følge og bidrage til redaktionens arbejde.

På repræsentantskabsmødet i 2008 blev redaktionens arbejde præsenteret, og repræsentantskabet blev bedt om at forholde sig til forskellige ændringsforslag. Da det nye repræsentantskab og den nye bestyrelse tiltrådte i efteråret 2009, blev følgegruppen omdannet til Fagråd for retskrivning med samme personsammensætning. Dog indtrådte direktør Sabine Kirchmeier-Andersen i fagrådet i stedet for den tidligere formand. Fagrådet består endvidere af alle medlemmer af redaktionen. Det nye repræsentantskab fik i foråret 2010 en grundig orientering om de planlagte ændringer, som i øvrigt også er beskrevet i Nyt fra Sprognævnet 2009/4.

Redaktionen har på repræsentantskabsmøderne præsenteret følgende ændringer som ikkeprincipielle:

- Ændring på enkeltordsniveau
 - fx opslagsformer
 - fx bøjningsformer
 - fx sammensætningsformer
- Ændring der gælder en mindre ordgruppe
 - fx bindestreg i engelske låneord på *-in* og *-on*, fx *log-in*, *log-on*

Følgende typer af ændringer blev præsenteret som eksempler på principielle ændringer:

- Større ændring af en retskrivningsregel
 - fx regler om brug af bindestreger, fx *e-mail-adresse*
 - fx reglen om brugen af store og små bogstaver i appellativiske initialforkortelser, fx *ATP*, *MF*, *tv*, *dvd*

- Ændring der gælder (større) ordgrupper
 - fx *-ium*-formerne, fx *gymnasium*

På repræsentantskabsmødet 8.10.2010 besluttede repræsentantskabet at ændringen af reglerne for sær- og sammenskrivning af forbindelser som *inden for/indenfor* mv. ligeledes er principiel, og opfordrede redaktionen til at genoverveje udformningen af reglerne. Den endelige udformning af reglerne blev vedtaget ved en skriftlig høring i repræsentantskabet i foråret 2011. Repræsentantskabets medlemmer er således enige i at kun de ændringer som er beskrevet i bilag 1, er principielle.

Den nye ordbog repræsenterer den mest gennemgribende revision af dansk retskrivning siden 1986 og indeholder mange brugervenlige forbedringer, fx mere eksplicite bøjningsoplysninger og flere ordidentificerende betydningsoplysninger. I bilag 3 kan man danne sig et indtryk af hvordan den færdige ordbog tager sig ud.

I bilag 1 præsenteres de principielle ændringer og begrundelserne for at foretage disse. Eksempler på ikkeprincipielle ændringer er vedhæftet til orientering i bilag 2.

Sprognævnet anmoder hermed ministeren om at godkende de principielle ændringer i bilag 1.

Vi vil naturligvis gerne uddybe begrundelserne for de foreslåede ændringer i et møde.

Med venlig hilsen

Anita Ågerup Jervelund (projektleder)

Sabine Kirchmeier-Andersen (direktør)

Relevante uddrag af lovgrundlaget

Lov om dansk retskrivning

§ 1. Dansk retskrivning fastlægges af Dansk Sprognævn og offentliggøres i Dansk Sprognævns retskrivningsordbog.

Stk. 2. Ved fastlæggelsen af dansk retskrivning følger Dansk Sprognævn de regler, der er fastsat i eller i medfør af lov om Dansk Sprognævn. (LOV nr. 332 af 14/05/1997)

Lov om Dansk Sprognævn

§ 2. Dansk Sprognævn redigerer og udgiver den officielle danske retskrivningsordbog. Heri offentliggøres den af nævnet fastlagte retskrivning.

Stk. 2. I forbindelse med udgivelse af nye udgaver af retskrivningsordbogen kan nævnet på egen hånd foretage ændringer og ajourføringer af ikkeprincipiel karakter.

Stk. 3. Ændringer af principiel karakter kræver godkendelse af kulturministeren efter indhentet udtalelse fra undervisningsministeren. (LOV nr. 320 af 14/05/1997)

Bekendtgørelse om Dansk Sprognævn

§ 1. Den retskrivning, der fastlægges af Dansk Sprognævn, og som offentliggøres i den officielle danske retskrivningsordbog, skal fastlægges i overensstemmelse med de i stk. 2-4 nævnte hovedprincipper for retskrivningen.

Stk. 2. Hovedprincipperne for dansk retskrivning er traditionsprincippet og sprogbrugsprincippet.

Stk. 3. Efter traditionsprincippet skrives ord og ordformer i dansk i overensstemmelse med den praksis, der har været gældende siden bekendtgørelse nr. 24 af 27. februar 1892, og som siden 1955 er kommet til udtryk i de retskrivningsordbøger, som Dansk Sprognævn har udgivet. Efter traditionsprincippet ligger stavemåderne af det eksisterende ordforråd principielt fast, bortset fra justeringer som følge af sprogbrugsprincippet. Et element i traditionsprincippet er princippet om, at fremmedord, der er blevet almindelige i dansk, skrives i overensstemmelse med de regler, der gælder for oprindelige danske ord og ældre låne- og fremmedord i dansk. Dette princip gælder først og fremmest ord fra græsk, latin og fransk og ord dannet af græske, latinske og franske bestanddele. Ord fra andre sprog, specielt nyere ord, skrives som hovedregel i overensstemmelse med skrivemåden i det pågældende sprog eller med international praksis.

Stk. 4. Efter sprogbrugsprincippet skrives ord og ordformer i dansk i overensstemmelse med den praksis, som følges i gode og sikre sprogbrugerens skriftlige sprogbrug.

§ 3. Sager om ændringer af retskrivningen skal behandles i repræsentantskabet. Repræsentantskabet tager stilling til, om en ændring er af principiel karakter. Bekendtgørelse om Dansk Sprognævns virksomhed og sammensætning. (BEK nr. 178 af 09/03/2009)

Bilag:

Bilag 1: Principielle normændringer

Bilag 2: Ikkeprincipielle normændringer

Bilag 3: Prøvesider af Retskrivningsordbogen 2012

Bilag 1: Principielle normændringer

Principielle normændringer er

Større ændring af en retskrivningsregel

- fx regler om brug af bindestreger, fx *e-mail-adresse*
- fx reglen om brugen af store og små bogstaver i appellativiske initialforkortelser, fx *ATP, MF, tv, dvd*

Ændring der gælder (større) ordgrupper

- fx *-ium-formerne*, fx *gymnasium*

1. Bindestregsændring i gruppesammensætninger

I RO 2001 står der:

§ 57.7 Gruppesammensætninger og -afledninger

a) Gruppesammensætninger

I sammensætninger hvis første eller sidste led er skrevet i mere end ét ord, sættes der bindestreg mellem sammensætningsdelene:

væg til væg-tæppe, slå om-nederdel, Max Planck-Instituttet, Carl Nielsen-symfoni, Vestre Landsrets-dom, laissez faire-pædagogik, science fiction-roman, joint venture-aftale, a la carte-ret, de facto-ankendelse, mund- og klovsyge-bekæmpelsen, P 1-program, Tv 2-udsendelse, finans-joint venture, kalkun-cordon bleu, ovn-pommes frites.

Den nye regel i RO 2012:

§ 57.7 Gruppesammensætninger og -afledninger

a) Gruppesammensætninger

I sammensætninger hvis første eller sidste led er skrevet i mere end ét ord, sættes der som hovedregel bindestreg mellem de to overordnede sammensætningsled:

væg til væg-tæppe, slå om-nederdel, Max Planck-Instituttet, Carl Nielsen-symfoni, Vestre Landsrets-dom, laissez faire-pædagogik, science fiction-roman, joint venture-aftale, a la carte-ret, de facto-ankendelse, formel 1-racer, type 2-diabetes, flydende krystal-skærm, fuldt stop-skilt, røde hunde-virus, finans-joint venture, kalkun-cordon bleu, ovn-pommes frites.

Der kan dog også sættes bindestreg mellem alle ordene i sådanne sammensætninger: *væg-til-væg-tæppe*, *slå-om-nederdel* mv. Det kan især være en fordel i længere og/eller mere lejlighedsvis sammensætninger:

det-vil-jeg-ikke-finde-mig-i-attitude, *det-var-jo-det-jeg-sagde-kommentar*, *bagt-i-dag-sortiment*, *bilen-ud-af-byen-folk*, *happy-end-film*, *face-to-face-interview*, *nej-tak-svar*.

I sammensætninger med et flerleddet proprium som førsteled sættes der dog kun bindestreg mellem de to overordnede sammensætningsled:

Max Planck-Instituttet, *Carl Nielsen-symfoni*, *Johann Sebastian Bach-biografi*, *Johannes V. Jensen-påvirket*, *Gorm den Gamle-historie*, *New York-rejse*.

Begrundelse

- Mellemrum virker mere adskillende end bindestreg, og derfor foretrækker sprogbrugerne fx *væg-til-væg-tæppe* frem for *væg til væg-tæppe*.
- Man kan bedre se hvilke ord der hører med til sammensætningen når der sættes bindestreg mellem alle ordene i stedet for mellemrum. Jo længere en sammensætning er, desto større synes behovet for alle bindestregerne, fx *det-var-jo-det-jeg-sagde-kommentar* (i stedet for *det var jo det jeg sagde-kommentar*).
- Den nye regel om brugen af bindestreger i gruppesammensætninger stemmer bedre overens med den faktiske sprogbrug: *væg-til-væg-tæppe*
- Reglen er gennemskuelig og pædagogisk: Man kan fx vælge altid at sætte alle bindestregerne, også selvom det giver skrivemåder der ikke er almindelige som i *a-la-carte-ret* og *science-fiction-roman*. Samtidig kan de sprogbrugere der er vant til reglen om kun én bindestreg i gruppesammensætninger fortsætte med at gøre som de plejer.
- Beslægtede sprog som svensk og norsk har regler der minder om den nye regel i dansk.

2. Bindestregsændring i *e-mail-adresse* mv.

Ifølge RO 2001, § 57.7, sættes der bindestreg mellem sammensætningens dele hvis første- eller sidsteleddet selv indeholder en bindestreg:

e-mail-adresse
S-togs-station
D-vitamin-mangel
1600-tals-huse

I RO 2012 skal der kun én bindestreg i sådanne sammensætninger:

e-mailadresse
S-togsstation
D-vitaminmangel
1600-talshuse

Begrundelse

- Der er ikke bindestregsmarkering mellem første og andet led i ”almindelige” sammensætninger, fx *pakkepostbud* der kan være ’bud med pakkepost’ (*pakkepost + bud*) eller ’postbud med pakker’ (*pakke + postbud*), så der er ingen grund til at gøre forskel
- Sprogbrugerne udelader den sidste bindestreg netop fordi der ikke er behov for at markere grænsen mellem første og andet led i sammensætningen, men derimod mellem fx forkortelsen/tallet og resten af sammensætningen: *e-mailadresse* og *1600-talshuse*

3. Apostrofændring

I RO 2001 står der:

§ 6.5 FREMMEDORD PÅ STUM KONSONANT ELLER -C

Man kan bruge apostrof foran en dansk endelse til et fremmedord hvis stamme ender på en stum konsonant eller -c:

bouquet'en (el. *bouqueten*), *grandprix'et* (el. *grandprixet*), *portier'en* (el. *portieren*), *succes'en* (el. *succesen*), *franc'en* (el. *francen*), *aspic'en* (el. *aspicen*).

I selve Retskrivningsordbogen er sådanne bøjningsformer skrevet uden apostrof. De pågældende ord er dog forsynet med en henvisning til denne paragraf, fx

elegantier *sb.*, -en, -er (*jf.* § 6.5).

Reglen gælder for 117 ord i RO 2001, fx:

buffet *sb.*, -en, -er (*jf.* § 6.5).

cognac *sb.*, -en, -er (*jf.* § 6.5), *i sms.* cognac- *el.* cognacs-, *fx* cognac(s)farvet.

debut *sb.*, -en, -er (*jf.* § 6.5).

filet *sb.*, -en, -er (*jf.* § 6.5).

gourmet *sb.*, -en, -er (*jf.* § 6.5).

metier *sb.*, -en, -er (*jf.* § 6.5).

succes *sb.*, -en, -er (*jf.* § 6.5).

I RO 2012 bortfalder § 6.5 således at der ved denne ordgruppe ikke bruges apostrof, fx:

buffet *sb.*, -en, -er, -erne

cognac *sb.*, -en, -er, -erne, *i sms.* cognac-, *fx* cognacfarvet

debut *sb.*, -en, -er, -erne

filet *sb.*, -en, -er, -erne

gourmet *sb.*, -en, -er, -erne

metier *sb.*, -en, -er, -erne

succes *sb.*, -en, -er, -erne

Begrundelse:

- Ordene kommer til at følge skrivemåden for det ”almindelige” bøjningsmønster, dvs. endelsen sættes direkte på ordet, og de vil således ikke længere være undtagelser til den generelle regel.
- Formerne uden apostrof står stærkest i den faktiske sprogbrug, og der er således ikke længere grund til at bevare valgfriheden mellem en form med apostrof og en form uden.
- Ved at ophæve valgfriheden mellem en form med apostrof og en form uden reduceres antallet af dobbeltformer i Retskrivningsordbogen (117 færre former).

4. Ændring af brugen af store og små bogstaver i initialforkortelser

I RO 2001 (§ 14.3) står der:

(3) INITIALFORKORTELSER: APPELLATIVER

Også de fleste initialforkortelser der er appellativer, skrives med store bogstaver:

AM, ATP, BNP, FM, HA, HD, H.M., ISBN, MF, OL, ØD, A/S (eller *a/s*), *NB* (eller *nb.*).

En del almindeligere forkortelser af denne type skrives dog med små bogstaver:

aids, a-kraft, bh, cd, cd-rom, dvd, edb, hf, hiv, id-kort, it, lsd, p-skive, p-pille, tv, uland, wc.

RO 2012 (§ 14.3) vil der stå:

(3) INITIALFORKORTELSER: APPELLATIVER

Initialforkortelser der er appellativer, kan valgfrit skrives med store eller små bogstaver:

AM eller *am*, *A/S* eller *a/s*, *ATP* eller *atp*, *BH* eller *bh*, *BMX-cykel* eller *bmx-cykel*,
BNP eller *bnp*, *CD* eller *cd*, *DVD* eller *dvd*, *FM* eller *fm*, *HA* eller *ha*, *HF* eller *hf*, *HR-*
chef eller *hr-chef*, *ID-kort* eller *id-kort*, *ISBN* eller *isbn*, *IT* eller *it*, *LCD-skærm* eller
lcd-skærm, *LSD* eller *lsd*, *PDF* eller *pdf*, *SMS* eller *sms*, *TV* eller *tv*, *USB-nøgle* eller
usb-nøgle, *WC* eller *wc*.

Oprindelige forkortelser der læses som almindelige ord (dvs. ikke blot som en række af bogstaver), skrives dog i en del tilfælde med små bogstaver, fx *hiv, aids, ufo, epo*.

I ord som *a-kraft, p-pille, p-skive* og *e-mail*, hvor forkortelsen ikke kan stå alene, skrives forkortelsen med lille bogstav.

Begrundelse

- Reglen i RO 2001 er nær umulig at håndtere i praksis: Hvornår er en forkortelse almindelig nok til at man må (eller skal) skrive den med små bogstaver?
- Med den nye regel om valgfrihed mellem små og store bogstaver kan de mange nye forkortelser der kommer ind i sproget i disse år fra især it-verdenen, hurtigt tilpasses den korrekte danske retskrivning.
- Den nye regel om valgfrihed mellem små og store bogstaver imødekommer den faktiske sprogbrug, men fastholder også principperne om små bogstaver i dansk retskrivning.

5. Valgfrihed mellem *-ie* og *-ium* i ord som *akvarium*, *gymnasium* og *territorium*

I RO 2001 er der valgfrihed mellem *-ie* og *-ium* ved 10 ord:

geranie *sb.*, -n, -r *el.* **geranium** *sb.*, geranien, geranier.
kaprifolie *el.* **kaprifolium** *sb.*, kaprifolien, kaprifolier.
kranie (*el.* kranium) *sb.*, -t, -r.
medie (*el.* medium) *sb.*, -t, -r.
nasturtie *sb.*, -n, -r *el.* **nasturtium** *sb.*, nasturtien, nasturtier.
nerie *sb.*, -n, -r *el.* **nerium** *sb.*, nerien, nerier.
ovarie *sb.*, -t, -r *el.* **ovarium** *sb.*, ovariet, ovarier.
podie *sb.*, -t, -r *el.* **podium** *sb.*, podiet, podier.
spatie (*el.* spatium) *sb.*, -n *el.* -t, -r
2. **stadie** (*el.* stadium) *sb.*, -t, -r (*udviklingstrin*).

I RO 2012 indføres 40 nye dobbeltformer af denne type:

akvarium (*el.* akvarie) *sb.*, akvariet, akvarier.
ambulatorium (*el.* ambulatorie) *sb.*, ambulatoriet, ambulatorier.
auditorium (*el.* auditorie) *sb.*, auditoriet, auditorier.
delfinarium (*el.* delfinarie) *sb.*, delfinariat, delfinarier.
eksperimentarium (*el.* eksperimentarie) (Experimentarium ®) *sb.*, eksperimentariat, eksperimentarier, eksperimentarierne.
evangelium (*el.* evangelie) *sb.*, evangeliet, evangelier.
gymnasium (*el.* gymnasie) *sb.*, gymnasiet, gymnasier.
imperium (*el.* imperie) *sb.*, imperiet, imperier.
indicium (*el.* indicie) *sb.*, indiciet, indicier.
klimakterium (*el.* klimakterie) *sb.*, klimakteriet, klimakterier, *i sms.* klimakterie-, *fx* klimakteriesymptom.
kollegium (*el.* kollegie) *sb.*, kollegiet, kollegier, *i sms.* kollegie-, *fx* kollegiebyggeri.

kollokvium (el. kollokvie) *sb.*, kollokviet, kollokvier, *i sms.* kollokvie-, *fx* kollokvieform.

kommissorium (el. kommissorie) *sb.*, kommissoriet, kommissorier.

kompedium (el. kompendie) *sb.*, kompendiet, kompendier, *i sms.* kompendie-, *fx* kompendiemateriale.

konservatorium (el. konservatorie) *sb.*, konservatoriet, konservatorier, *i sms.* konservatorie-, *fx* konservatorieuddannet.

krematorium (el. krematorie) *sb.*, krematoriet, krematorier, *i sms.* krematorie-, *fx* krematorieovn.

kriterium (el. kriterie) *sb.*, kriteriet, kriterier, *i sms.* kriterie-, *fx* kriterietype, *dog i hestesport også* kriteriums-, *fx* kriteriumsprøve.

laboratorium (el. laboratorie) *sb.*, laboratoriet, laboratorier, *i sms.* laboratorie-, *fx* laboratorieudstyr.

martyrium (el. martyrie) *sb.*, martyriet, martyrier.

ministerium (el. ministerie) *sb.*, ministeriet, ministerier, *i sms.* ministerie-, *fx* ministeriebygning.

moratorium (el. moratorie) *sb.*, moratoriet, moratorier, *i sms.* moratorie-, *fx* moratorieordning.

mysterium (el. mysterie) *sb.*, mysteriet, mysterier, *i sms.* mysterie-, *fx* mysteriespil.

observatorium (el. observatorie) *sb.*, observatoriet, observatorier, *i sms.* observatorie-, *fx* observatoriebetjent.

oratorium (el. oratorie) *sb.*, oratoriet, oratorier, *i sms.* oratorie-, *fx* oratoriearie.

planetarium (el. planetarie) *sb.*, planetariet, planetarier, *i sms.* planetarie-, *fx* planetarieleder.

privilegium (el. privilegie) *sb.*, privilegiet, privilegier, *i sms.* privilegie-, *fx* privilegiesamfund.

præsidium (el. præsidie) *sb.*, præsidiet, præsidier, *i sms.* præsidie-, *fx* præsidiemøde.

refugium (el. refugie) *sb.*, refugiet, refugier, *i sms.* refugie-, *fx* refugieophold.

remedium (el. remedie) *sb.*, remediet, remedier.

sanatorium (el. sanatorie) *sb.*, sanatoriet, sanatorier, *i sms.* sanatorie-, *fx* sanatorieophold.

scenarium (el. scenarie) *sb.*, scenariet, scenarier (*manuskript*), *i sms.* scenarie-, *fx* scenarieform.

seminarium (el. seminarie) *sb.*, seminariet, seminarier (*lærestalt*), *i sms.* seminarie-, *fx* seminarielærer.

solarium (el. solarie) *sb.*, solariet, solarier, *i sms.* solarie-, *fx* solarieudlejning.

stipendium (el. stipendie) *sb.*, stipendiet, stipendier, *i sms.* stipendie-, *fx* stipendieudvalg.

studium (el. studie) *sb.*, studiet, studier, *i sms.* studie-, *fx* studiekammerat.

suppositorium (el. suppositorie) *sb.*, suppositoriet, suppositorier.

symposium (el. symposie) *sb.*, symposiet, symposier.

sælarium (el. sælarie) *sb.*, sælariet, sælarier.

terrarium (el. terrarie) *sb.*, terrariet, terrarier, *i sms.* terrarie-, *fx* terrariedyr.

territorium (el. territorie) *sb.*, territoriet, territorier, *i sms.* territorie-, *fx* territorieplanlægning.

Størsteparten af -ium-ordene (ca. 90 ord) skal i RO 2012 fortsat have -ium-formen som den eneste autoriserede.

Det gælder fx grundstoffer mv.:

aluminium *sb.*, -met.

ammonium *sb.*, -met.
barium *sb.*, -met.
beryllium *sb.*, -met.
bromkalium *sb.*, -met.
cadmium (*el. kadmium*) *sb.*, -met.
calcium (*el. kalcium*) *sb.*, -met.
cerium *sb.*, -met.
cyankalium *sb.*, -met.
cæsium *sb.*, -met.
deuterium *sb.*, -met.
gallium *sb.*, -met.
germanium *sb.*, -met.
hafnium *sb.*, -met.
helium *sb.*, -met.
indium *sb.*, -met.
iridium *sb.*, -met.
kadmium (*el. cadmium*) *sb.*, -met.
kalcium (*el. calcium*) *sb.*, -met.
kalium *sb.*, -met.
litium *sb.*, -met.
magnesium *sb.*, -met.
magnium *sb.*, -met.
natrium *sb.*, -met.
neptunium *sb.*, -met.
niobium *sb.*, -met.
nobelium *sb.*, -met.
opium *sb.*, -men *el.* -met.
osmium *sb.*, -met.
palladium *sb.*, -met.
plutonium *sb.*, -met.
radium *sb.*, -met.
polonium *sb.*, -met.
rubidium *sb.*, -met.
silicium *sb.*, -met.
strontium *sb.*, -met.
tallium *sb.*, -met.
thorium *sb.*, -met.
titanium *sb.*, -met.

Og det gælder en lang række andre *-ium*-ord, fx:

adverbium *sb.*, adverbiet, adverbier.
amfibium *sb.*, amfibiet, amfibier, *i sms.* amfibie-, *fx* amfibiekøretøj.
antependium *sb.*, antependiet, antependier.
auspicium *sb.*, auspiciet, auspicier; under deres auspicier.
beneficium *sb.*, beneficiet, beneficier.
decennium *sb.*, decenniets, decennier.
delirium *sb.*, deliriet, delirier.
diplomatarium *sb.*, diplomatariet, diplomatarier.
dokumentarium *sb.*, dokumentariet, dokumentarier.
eksaminatorium *sb.*, eksaminariet, eksaminatorier.
gerundium *sb.*, gerundiet, gerundier.
instrumentarium *sb.*, instrumentariet, instrumentarier.
herbarium *sb.*, herbariet, herbarier.
interludium *sb.*, interludiet, interludier.
intermedium *sb.*, intermediet, intermedier.
judicium *sb.*, judiciet, judicier.
kalendarium *sb.*, kalendariet, kalendarier.
kolofonium *sb.*, kolofoniet, kolofonier (*harpiksdestillat*).
kolumbarium *sb.*, kolumbariet, kolumbarier.
konsilium *sb.*, konsiliet, konsilier (*rådsforsamling*).
konsistorium *sb.*, konsistoriet, konsistorier, *i sms.* konsistorie-, *fx* konsistorieudvalg.
konsortium *sb.*, konsortiet, konsortier, *i sms.* konsortie-, *fx* konsortiedeltager.
kuratorium *sb.*, kuratoriet, kuratorier.
millennium *sb.*, millenniet, millennialer.
mycelium *sb.*, myceliet, mycelier, *i sms.* mycelie-, *fx* myceliezone.
offertorium *sb.*, offertoriets, offertorier.
omnium *sb.*, omniet, omnier.
participium *sb.*, participiet, participier, *i sms.* participiums-, *fx* participiumsændelse.
polynomium *sb.*, polynomiet, polynomier.
postludium *sb.*, postludiet, postludier.
proprium *sb.*, propriet, proprier.
proscenium *sb.*, prosceniet, proscenier, *i sms.* prosceniums-, *fx* prosceniumsloge.
provisorium *sb.*, provisoriet, provisorier, *i sms.* provisorie-, *fx* provisorieårene.
præludium *sb.*, præludiet, præludier, *i sms.* præludie-, *fx* præludiesamling.
refektorium *sb.*, refektoriet, refektorier.
responsorium *sb.*, responsoriets, responsorier.
skuffedarium *sb.*, skuffedariet, skuffedarier.
suspensorium *sb.*, suspensoriet, suspensorier.
testimonium *sb.*, testimoniet, testimonier.
vivarium *sb.*, vivariet, vivarier.
vokabularium *sb.*, vokabulariet, vokabularier.

Begrundelse

- Formerne af typen *gymnasie* er særdeles udbredte i det talte sprog, hvilket fremgår af bl.a. ordbøger som Den Store Danske Udtaleordbog (1991) og Den Danske Ordbogs onlineudgave.
- Formerne af typen *gymnasie* har også for længst fundet vej til det skrevne sprog, hvilket kan dokumenteres i avisartikler og på hjemmesider.
- Hvis formen på *-ie* ikke vil få en autoriseret staveform, vil det fortsat være et brud på det lydige princip, som er det grundlæggende princip for retskrivningen. Man skal ikke være tvunget til at skrive *gymnasium* når man siger *gymnasie*.
- Af pædagogiske årsager bør man undgå stor afstand mellem tale og skrift, og derfor er det nødvendigt med en form på både *-ie* og *-ium*.
- Formerne på *-ie* passer bedre ind i det danske sprog end de fremmede former på *-ium*. Der er i retskrivningen mange eksempler på ord fra græsk og latin som har fået en mere hjemlig form ved siden af eller i stedet for den fremmede. Fx har *præmie* for længst fortrængt *præmium*.

6. Ændringer i bøjningsformer af substantiver på *-en*, *-el*, *-er*

I RO 2001 har ca. 200 ord på *-el* valgfri synkope i bestemt form singularis og obligatorisk synkope i pluralis, fx

regel – reg(e)len – regler

Ved mange af ordene i *-el*-gruppen fjernes de usynkoperede former, dvs. *middelet*, *regelen* osv. tages ud af ordbogen, da de er sjældne i både tale og skrift.

Der er dog en del undtagelser. Der vil stadig være valgfrihed mellem de synkoperede og de usynkoperede former ved fx

bibel – bib(e)len – bibler

handel – hand(e)len – handler

I RO 2001 har ca. 25 af ordene på *-en* valgfri synkope i singularis og/eller pluralis

køkken – køk(ke)net – køk(ke)ner

aften – aft(e)nen – aft(e)ner

Ved nogle af ordene i *-en*-gruppen fjernes de synkoperede former, dvs. *køknet*, *køkner* og *aftnen*, *aftner* tages ud af ordbogen, da de er sjældne i skriftsproget.

I gruppen af *-er*-ord bliver fx *num(me)ret* til *nummeret* og *filist(e)re* bliver til *filistre* (jf. fx *minister* - *ministeren* - *ministre*).

I nedenstående tabel ses eksempler på de nævnte ændringer:

RO 2001	RO 2012
regel <i>sb.</i> , reg(e)len, regler, reglerne	regel <i>sb.</i> , reglen, regler, reglerne
middel <i>sb.</i> , mid(de)let, midler, midlerne	middel <i>sb.</i> , midlet, midler, midlerne
køkken <i>sb.</i> , køk(ke)net, køk(ke)ner	køkken <i>sb.</i> , køkkenet, køkkener
aften <i>sb.</i> , aft(e)nen, aft(e)ner, aft(e)nerne	aften <i>sb.</i> , aftenen, aftener, aftenerne
nummer <i>sb.</i> , num(me)ret, numre, numrene	nummer <i>sb.</i> , nummeret, numre, numrene
filister <i>sb.</i> , -en, filist(e)re, filisterne <i>el.</i> filistrene	filister <i>sb.</i> , -en, filistre, filistrene

Begrundelse

- De bøjningsformer vi tager ud af ordbogen, er former der er sjældne i skriftsproget, og som derfor er dobbeltformer som sprogbrugerne ikke længere har brug for.
- Det reducerer antallet af dobbeltformer i Retskrivningsordbogen.

7. Ændring af sær- og sammenskrivning af forbindelser som *inden for/indenfor* mv.

I RO 2001 (§ 19) står der:

§ 19. Skrivemåden uafhængig af udtalen

Om en ordforbindelse skrives i ét eller flere ord, kan ikke altid udledes af udtalen. Skrivebrugen afhænger da undertiden af forbindelsens grammatiske funktion eller dens betydning, men som regel er der blot tale om en hævdvunden praksis.

(1) ADVERBIUM + PRÆPOSITION

Forbindelser af adverbier og præpositioner skrives i to ord når præpositionen har en styrelse, ellers i ét ord:

Vejen gik stejlt op ad bakke. (Men: Vejen gik stejlt opad).
Neden under gulvet vrimlede det med mus. (Men: Nedenunder vrimlede det med mus).
Jensen bor lige over for Andersen. (Men: Jensen bor lige overfor på fjerde sal).
Han er født inden for voldene. (Men: Kom indenfor! og Vi blev budt indenfor hos naboen).
Hun gik fløjtende ud ad landevejen.
Vi kører altid uden om de større byer.
De legede to mand frem for en enke.

Det gælder også når forbindelsen af adverbium og præposition er brugt i overført eller ikke-umiddelbar betydning:

Han forsøger altid at krybe uden om deres middagsinvitationer. (Men: Han forsøger altid at krybe udenom).
Inden for sit fag er hun en kapacitet.
Problemerne må løses hen ad vejen.
Hen imod kl. 4 stilnede stormen af.
Koncerten blev overværet af hen ved 3000 mennesker.
Hellere bide det i sig frem for at miste besindelsen.
Hun er sin mor op ad dage.
Ud over bestyrelsen var ingen med.
Vi må gå ud fra at oplysningerne er korrekte.

Der skrives også i to ord når styrelsen ikke står umiddelbart efter præpositionen:

De større byer kører vi altid uden om.
Hansen bor inden for, Jensen bor uden for bygrænsen.
Hansen bor inden for bygrænsen, Jensen bor uden for.
At oplysningerne er korrekte, må vi da gå ud fra.
Sit eget fag, derimod, er hun en kapacitet inden for.

Den nye regel i RO 2012 (§ 19):

§ 19. Skrivemåden uafhængig af udtalen

Om en ordforbindelse skrives i ét eller flere ord, kan ikke altid udledes af udtalen. Skrivebrugen afhænger da undertiden af forbindelsens grammatiske funktion eller dens betydning, men som regel er der blot tale om en hævdvunden praksis.

(1) ADVERBIUM + PRÆPOSITION

Forbindelser af adverbier og præpositioner skrives som hovedregel i to ord når præpositionen har en styrelse, ellers i ét ord.

(a) Præposition med styrelse

Når præpositionen har en styrelse, skrives forbindelsen som hovedregel i to ord:

De har altid haft svært ved at komme ud ad døren i ordentlig tid.

Den kan spille op til 14 timer på en opladning.

Hun er cyklet hjem efter sit badetøj.

Ude fra gaden lød der et stort brag.

Vejen gik stejlt op ad bakke.

Vi skal mødes henne på torvet.

I nogle tilfælde kan forbindelsen dog valgfrit skrives i ét eller to ord selvom præpositionen har en styrelse. Det gælder først og fremmest for en række af de forbindelser som i sprogbrugen også forekommer uden styrelse (jf. 19.1.b):

Du skal stille skoene uden for el. udenfor døren.

Ham kan vi ikke stille noget op over for el. overfor.

Hun er ekspert inden for el. indenfor sit område.

Jakken hænger bag ved el. bagved døren.

Jeg foretrækker kaffe frem for el. fremfor te.

Ud over el. Udover bestyrelsen var ingen med.

Forbindelser som valgfrit kan skrives i ét eller to ord, er medtaget som selvstændige opslagsord i Retskrivningsordbogen, fx

inden for; inden for døren (*el. indenfor døren, jf. § 19.1.a*)

indenfor *adv., præp.*; kom indenfor!; indenfor døren (*el. inden for døren, jf. § 19.1.a*)

(b) Præposition uden styrelse

Når præpositionen ikke har en styrelse, skrives forbindelsen i ét ord:

De bor i huset overfor.

Du skal stille skoene udenfor.

Døren åbner udad.

*Fremover må du passe bedre på.
Gå om bagved!
Han sendte bolden indover med stor kraft.
Kom indenfor!
Porten kan kun låses udefra.
Skibet tog kurs udover.
Vejen gik stejlt opad.*

Opslaget i Retskrivningsordbogen (RO 2012)

I Retskrivningsordbogen 2012 kan både den sammenskrevne og den særskrevne form slås op, fx

inden for; inden for døren (*el. indenfor døren, jf. § 19.1.a*)

indenfor *adv., præp.*; kom indenfor!; indenfor døren (*el. inden for døren, jf. § 19.1.a*)

Liste over de 28 forbindelser hvor der skal være valgfrihed i præpositionel anvendelse i Retskrivningsordbogen (RO 2012).

NB! Her vises kun de særskrevne former.

bag efter
bag i
bag om
bag på
bag ved
inden for
inden i
inden om
inden under
neden for
neden om
neden under
oven for
oven i
oven om
oven over
oven på
over for
uden for

uden om
uden over
uden på
ud over
frem for
hen ad
hen imod
hen under
hen ved

Begrundelse

- Det er ønskeligt at fjerne fokus fra sær- og sammenskrivning af disse udtryk som fejltype da sprogbrugen har været skiftende på dette punkt i flere århundreder uden at dette i praksis har givet anledning til misforståelser.
- Den generelle tendens går i retning af sammenskrivning af udtrykkene også når de står som præpositioner (*indenfor døren*). Dette kan dokumenteres empirisk.
- Der er taget hensyn til at den hidtidige praksis kan bevares, dvs. at de sprogbrugere som hidtil har brugt den gamle regel, kan fortsætte med dette.
- Der er tale om en generel regel der omfatter de ord som sprogbrugerne intuitivt sammenskriver fordi de formentlig opfatter dem som helheder. Men det er nødvendigt at foretage en afgrænsning da der ellers vil blive åbnet for sammenskrivning af en lang række andre forbindelser hvor sammenskrivning er uhensigtsmæssig, typisk partikelverber eller bevægelsesverber, fx *han skulle ud efter øl* og ikke *han skulle udefter øl* og *han tog billedet ned af væggen* og ikke *han tog billedet nedaf væggen*.

Bilag 2. Ikkeprincipielle normændringer

Ikkeprincipielle normændringer er

Ændring på enkeltordsniveau

- fx opslagsformer
- fx bøjningsformer
- fx sammensætningsformer

Ændring der gælder en mindre ordgruppe

- fx bindestreg i engelske låneord på *-in* og *-on*, fx *log-in*, *log-on*

Begrundelse for ændring af opslags-, bøjnings- og sammensætningsformer:

- a) Ændring i opslagsformer er som regel dobbeltformsstrygninger. Nogle af de dobbeltformer der bliver strøget, er fordanskede former som ikke er slået igennem, fx *jogurt* (se tabel 1).
- b) Andre dobbeltformer slettes fordi undersøgelser viser at de ikke længere bruges. Der er således tale om forældede former der glider ud af ordbogen. I mange tilfælde har dobbeltformerne afspejlet dobbeltheder i udtalen, dvs. de har ikke kun haft forskellige stavemåder men også forskellige udtaler. Når den ene af en sådan dobbeltform slettes, er både stavemåden og udtalen gledet ud af sproget. Det gælder fx *konsulere* og *opgraduere* (se tabel 1).
- c) Det er ikke kun forældede dobbeltformer af opslagsord der slettes, men også forældede eller sjældne dobbeltformer af fx bøjningsformer og sammensætningsformer (se henholdsvis tabel 3 og tabel 5).
- d) Ændring i opslagsformer kan også være dobbeltformstilføjelser, men de er få. Det gælder fx *peperoni* der får valgfrihed mellem *peperoni* og *pepperoni*. Der er gode argumenter for begge former (se tabel 2).
- e) De fleste tilføjelser af dobbeltformer sker ved bøjningsformerne. Det drejer sig ofte om ord der stammer fra engelsk, og som har flere forskellige flertalsbøjninger, i reglen fordi det oprindelig engelske flertals-s har vundet voldsomt frem (se tabel 4).

Nedenfor vises eksempler på de forskellige typer ikkeprincipielle normændringer.

1. Opslagsformer – dobbeltformsstrygninger

RO 2001	RO 2012
føderation (<i>el. federation</i>) <i>sb.</i> , -en, -er.	føderation <i>sb.</i> , -en, -er, -erne
konsultere (<i>el. konsulere</i>) <i>vb.</i> , -ede.	konsultere <i>vb.</i> , -r, -de, -t
opgradere (<i>el. opgraduere</i>) <i>vb.</i> , -ede.	opgradere <i>vb.</i> , -r, -de, -t
vokseværk (<i>el. voksværk</i>) <i>sb.</i> , -et.	vokseværk <i>sb.</i> , -et
æggebakke (<i>el. ægbakke</i>) <i>sb.</i> , -n, -r.	æggebakke <i>sb.</i> , -n, -r, -rne
yoghurt (<i>el. jogurt</i>) <i>sb.</i> , -en, -er.	yoghurt <i>sb.</i> , -en, -er, -erne, <i>i sms.</i> yoghurt-, <i>fx</i> yoghurtbrød, yoghurtis
farfader <i>el. farfar</i> <i>sb.</i> , -en, farfædre.	farfar <i>sb.</i> , -en <i>el. farfaderen, farfædre, farfædrene</i>

2. Opslagsformer – dobbeltformstilføjelser

RO 2001	RO 2012
peperoni <i>sb.</i> , -en.	peperoni (<i>el. pepperoni</i>) <i>sb.</i> , -en (<i>lille, stærk pølse med peber el. chili</i>), <i>i sms.</i> peperoni-, <i>fx</i> peperonipizza
naturaløkonomi <i>sb.</i> , -en, -er.	naturaløkonomi (<i>el. naturalieøkonomi</i>) <i>sb.</i> , -en, -er, -erne
a conto <i>adv.</i> (<i>fork.:</i> a c.).	a conto (<i>el. aconto</i>) <i>adv.</i> (<i>fork.:</i> a c. <i>el. ac.</i>), <i>el</i> og varme betales a conto <i>el. aconto</i>
acontobeløb <i>sb.</i> , -et, acontobeløb, <i>bf. pl.</i> -ene.	acontobeløb (<i>el. a conto-beløb</i>) <i>sb.</i> , -et, acontobeløb, -ene

3. Bøjningsformer – dobbeltformsstrygninger

RO 2001	RO 2012
bat <i>sb.</i> , -ten <i>el.</i> -tet, -ter <i>el.</i> bat, <i>bf. pl.</i> batte(r)ne (<i>boldtræ</i>).	bat <i>sb.</i> , -tet, bat, -tene (<i>boldtræ</i>)
harpiks <i>sb.</i> , -en <i>el.</i> -et, -er.	harpiks <i>sb.</i> , -en, -er, -erne
1. overhead <i>sb.</i> , -en, -er <i>el.</i> -s, <i>bf. pl.</i> overheade(r)ne (<i>apparat; plastark</i>).	1. overhead <i>sb.</i> , -en, -s, -ene (<i>gennemsigtigt plastark; overheadprojektor</i>)
airbag <i>sb.</i> , -gen, -ger <i>el.</i> -s, <i>bf. pl.</i> airbagge(r)ne.	airbag <i>sb.</i> , -gen, -s, -gene <i>el.</i> -sene

4. Bøjningsformer – tilføjelser og dobbeltformstilføjelser

RO 2001	RO 2012
gravsten <i>sb.</i> , -en, gravsten, <i>bf. pl.</i> -ene.	gravsten <i>sb.</i> , -en, -e <i>el.</i> gravsten, -ene
grill <i>sb.</i> , -en, -er.	grill <i>sb.</i> , -en, -er <i>el.</i> grill, -e(r)ne
job <i>sb.</i> , -bet, job, <i>bf. pl.</i> -bene.	job <i>sb.</i> , -bet, -s <i>el.</i> job, -bene (<i>arbejde</i>), <i>i sms.</i> job-, <i>fx</i> jobannonce
peanut <i>sb.</i> , -ten, -s, <i>bf. pl.</i> peanuttene.	peanut <i>sb.</i> , -ten, -s, -sene <i>el.</i> -tene.
blodsukker <i>sb.</i> , -et.	blodsukker <i>sb.</i> , -et, -e <i>el.</i> blodsukre, -ne <i>el.</i> blodsukrene
dåb <i>sb.</i> , -en, <i>i sms.</i> dåbs-, <i>fx</i> dåbsdag.	dåb <i>sb.</i> , -en, dåb, -ene, <i>i sms.</i> dåbs-, <i>fx</i> dåbsdag.

5. Sammensætningsformer – dobbeltformsstrygninger

RO 2001	RO 2012
barsel <i>sb.</i> , bars(e)len, barsler, <i>i sms.</i> barsel- <i>el.</i> barsels-, <i>fx</i> barsel(s)seng.	barsel <i>sb.</i> , barslen, barsler, barslerne, <i>i sms.</i> barsels-, <i>fx</i> barselsgang, barselsseng
drift <i>sb.</i> , -en, -er, <i>i sms.</i> drifts-, <i>fx</i> driftschef, driftsliv, <i>dog</i> drift- <i>el.</i> drifts- <i>i</i> drift(s)sikker <i>og</i> drift(s)sikring (<i>jf.</i> driftmæssig <i>el.</i> driftsmæssig).	drift <i>sb.</i> , -en, -er, -erne, <i>i sms.</i> drifts-, <i>fx</i> driftschef, driftsliv
fornuft <i>sb.</i> , -en, <i>i sms.</i> fornuft- <i>el.</i> fornufts-, <i>fx</i> fornuft(s)betonet.	fornuft <i>sb.</i> , -en, <i>i sms.</i> fornufts-, <i>fx</i> fornuftsbetonet

6. Ændring der gælder en mindre ordgruppe

RO 2001	RO 2012
check-in, drive-in, log-in, sit-in, sleep-in, stand-in	check-in/checkin, drive-in/drivein, log-in/login, sit- in/sitin, sleep-in/sleepin, stand-in/standin
roll-on	roll-on/rollon
spin-off, take-off	spinoff, takeoff
blackout, dropout, handout, knockout, layout, lockout, timeout, workout	blackout, dropout, handout, knockout, layout, lockout, timeout, workout
backup, coverup, followup, makeup, pickup, pinup	backup, coverup, followup, makeup, pickup, pinup

Ord på *-out* og *-up* skrives fortsat uden bindestreg (fx *chillout*, *burnout*, *closeup*, *brushup* osv.)

Ord på *-off* skrives uden bindestreg i stedet for med (fx *kickoff*, *showoff* osv.): Orddelen *-off* er tydelig nok i sig selv og behøver ikke bindestreg.

Ord på *-in* og *-on* skrives valgfrit med eller uden bindestreg (fx *drive-in/drivein*, *log-on/logon*, *plugin/plugin*): Orddelene *-in* og *-on* ligner endelser i ord som *farin*, *glycerin* og *chiffon*, *maraton*, og derfor kan det være fornuftigt at bruge bindestreg.

Begrundelse

- Brugen af bindestreg for denne ordgruppe er mere konsekvent og gennemskuelig i RO 2012. Man kan fx vælge altid at skrive sådanne ord uden bindestreg – ligesom de tilsvarende danske ord *skældud*, *rykind*, *svingom*.
- Sammensætninger skrives efter det ”almindelige” mønster, dvs. uden bindestreger, fx *kickoffmøde*, *spinoffprodukt*, *logonkode*.

Bilag 3. Prøvesider på Retskrivningsordbogen 2012 som viser nogle af de nye oplysningstyper: betydningsadskillende oplysninger, orddeling og flere bøjningsformer

ba-jads *sb.*, -en, -er, -erne (*en slags klovn; gavtyv*)

ba-jer *sb.*, -en, -e, -ne (*((uformelt) øl)*), *i sms.* bajer-, *fx* bajerflaske

ba-jersk *adj.*, *itk. d.s.*, -e; bajerske pølser; bajersk øl (*jf. bayersk*)

ba-jo-net *sb.*, -ten, -ter, -terne (*lang klinge til at sætte på gevær*), *i sms.* bajonet-, *fx* bajonetfægtning

ba-jo-net-fat-ning *sb.*, -en, -er, -erne (*holder til hurtig udskiftning af bl.a. elektriske pærer*)

ba-jo-net-lås *sb.*, -en, -e, -ene (*mekanisme hvormed man samler to genstande som når en bajonet sættes på et gevær*)

ba-jo-net-sav *sb.*, -en, -e, -ene (*en elektrisk sav*)

1. **bak** *sb.*, -ken (*fordæk, forskib*)

2. **bak** *adv.* (*i tilbagegående retning*); slå bak (*ændre retning fra forlæns til baglæns*)

ba-ke-lit (Bakelite®) *sb.*, -ten (*et plaststof*)

bak-gear *sb.*, -et, bakgear, -ene; sætte bilen i bakgear

1. **bak-ke** *sb.*, -n, -r, -rne, *i sms.* bakke-, *fx* bakkeserviet, bakkelandskab

2. **bak-ke** *vb.*, -r, -de, -t; bakke ud af garagen; bakke på en pibe; bakke et forslag op

bak-ke-bord *sb.*, -et, -e, -ene (*lille bord med bakke som bordplade*)

bak-ke-drag *sb.*, -et, bakkedrag, -ene (*sammenhængende række af bakker*)

bak-ke-kam *sb.*, -men, -me, -mene (*toppen af en langstrakt bakke*)

bak-ken-bart *sb.*, -en, -er, -erne (*kindsæk*)

bak-ke-stjer-ne *sb.*, -n, -r, -rne (*en plante*)

bak-ke-t *adj.*, bakkede; et bakket landskab

bak-ke-ø *sb.*, -en, -er, -erne (*bakke der som en ø rager op over en flad slette*)

ba-ka-va *sb.*, -en, -er, -erne (*mellemøstligt sødt bagværk*)

bak-lygte *sb.*, -n, -r, -rne (*hvid lygte der lyser når bilen er i bakgear*)

bak-lys *sb.*, -et, baklys, -ene (*lys der tænder når bilen er i bakgear*)

bak-se *vb.*, -r, -de, -t (*arbejde med noget der er besværligt, flytte noget med besvær*)

bak-skuld *sb.*, -en, bakskuld, -ene (*en lille saltet og tørret fisk*)

bak-spejl *sb.*, -et, -e, -ene; set i bakspejlet

bak-te-ri-cid *adj.*, -t, -e (*bakteriedræbende*)

bak-te-rie *sb.*, -n, -r, -rne, *i sms.* bakterie-, *fx* bakteriehæmmende, bakterieinfektion

Bilag 3. Prøvesider på Retskrivningsordbogen 2012 som viser nogle af de nye oplysningstyper: betydningsadskillende oplysninger, orddeling og flere bøjningsformer

ro-ka-de *sb.*, -n, -r, -rne (*omflytning, et særligt skaktræk*)

ro-ke-re *vb.*, -r, -de, -t (*bytte om, foretage en rokade*)

ro-ke-ring *sb.*, -en, -er, -erne, *i sms. rokerings-, fx rokeringsordning*

1. **rok-ke** *sb.*, -n, -r, -rne (*en fisk*)

2. **rok-ke** *vb.*, -r, -de, -t; *rokke frem og tilbage; rokke sig*

rok-ke-dre-jer *sb.*, -en, -e, -ne (*historisk håndværker som fremstiller rokke*)

rok-ker *sb.*, -en, -e, -ne (*en bevægelig maskindel*)

rok-ke-sten *sb.*, -en, rokkesten, -ene (*som proprium Rokkestenen*)

rok-ke-stol *sb.*, -en, -e, -ene (*en gyngestol*)

rok-ke-tand *sb.*, -en, rokketænder, rokketænderne

ro-klub *sb.*, -ben, -ber, -berne

rok-ning *sb.*, -en, -er, -erne (*det at rokke*)

ro-ko-ko *sb.*, -en (*jf. § 12.13.c*) (*en stilart*), *i sms. rokoko-, fx rokokomøbel*

ro-ko-ko-stil *sb.*, -en

ro-lig *adj.*, -t, -e, *som adv. også uden -t, fx du kan rolig(t) blive hjemme* (*jf. § 38*)

ro-li-gan *sb.*, -en, -er *el. -s, -erne*

rol-la-tor *sb.*, -en, -er, -erne

rol-le *sb.*, -n, -r, -rne

rol-le-fag *sb.*, -et, rollefag, -ene (*bestemt type af roller*)

rol-le-ha-ven-de *sb.* (*fk.*); *de rollehavende*

rol-le-hæf-te *sb.*, -t, -r, -rne

rol-le-lis-te *sb.*, -n, -r, -rne; *på rollelisten*

rol-le-mo-del *sb.*, -len, -ler, -lerne

rol-le-spil *sb.*, -let, rollespil, -lene, *i sms. rollespils-, fx rollespilsfigur, rollespilsudstyr*

rol-ling *sb.*, -en, -er, -erne

roll-mops *sb.*, -en, rollmops, -ene (*sammenrullet krydret sildefilet*)

roll-on (*el. roll-on*) *sb.*, -en, -er, -erne (*en deodorant, en hofteholder*)

roll-on (*el. rollon*) *sb.*, -en, -er, -erne (*en deodorant, en hofteholder*)

roll-on-roll-off-skib *sb.*, -et, -e, -ene (*skib hvor lasten kan køres direkte af og på*)

1. **rom** *sb.*, -men, -mer, -merne (*en drik*)

2. **rom** *sb.*, -men *el. rom'en, -mer el. rom'er, -merne el. rom'erne* (*i it*)

Rom

ro-ma *sb.*, -en, -er, -erne (*sigøjner*)